

ROZWIŃ

DZIENNIK POLITYCZNY SPOŁECZNY I LITERACKI

Sobota, dnia 14 lipca 1923 r.

Cena numeru
1000 mk.

Cena prenumeraty

w Łodzi

Miesięcznie mk. 21,000

Z przes. poczt.

Miesięcznie „ 26 000

poza Łodzią egz. 1100

Konto Pocztow. Kasy

Oszczęd. 60594.

Należność pocztowa

opłacona ryczałtem.

Starszy maszynista

750 koni, długoletni fachowiec, solidny, na stała dobrze płatną posadę z mieszkaniem potrzebny zaraz. Pożądana znajomość turbiny parowej. Zgłaszać się tylko osobiście. Warszawa, Chmielna 16 m. 3. (1187-d-2)

Kto nie wyjechał

na letnie wycieczki, ten mile spędzić może wolny czas w ogródku przy restauracji

„TIVOLI“, Przejazd I, tel. 26-30.

Od godz. 5 po poł. podczas podwieczorku przygrywa wykwintny kwintet. Wieczorem koncert znanej orkiestry 81 p. S. K.

(1191-b-3)

TELEGRAMY.

OBCHÓD ŚWIĘTA NARODOWEGO FRANCJI W WARSZAWIE,

WARSZAWA 13,7 (AW) W dniu 14 b. ta narodowego, odbędzie się w Warszawie na Saskim placu o godz. 10,30 uroczyste nabożeństwo, celebrowane przez ks. bisk. Galla, po czym nastąpiła defilada wojskowa. pi defilada wojskowa,

ECHA KATASTROFY W ZAKOPANEM,

ZAKOPANE 13,7 (AW) Komisja uzdrowiskowa wydelegowana z Krakowskiej dyrekcji Robót Publicznych z inspektorem Kopytńskim na czele stwierdziła, iż wina katastrofy na drodze do Morskiego Oka ponosi szofer, Michał Kuczera, którego aresztowano.

MUSSOLINI O POŁOŻENIU FASZYZMU WE WŁOSZACH,

WENECJA 13 (PAT) Zebrała się tutaj wielka rada partii faszystowskiej pod przewodnictwem Mussoliniego który wygłosił wielką mowę, mającą charakter raportu, o położeniu faszyzmu we Włoszech i o sytuacji, która wytworzyła w parlamencie w sprawie reformy wyborczej. Wyłoniono komitet dla zorganizowania trzydniowych uroczystości z powodu rewolucji faszystowskiej,

DELEGACJA ZWIĄZKU NARODÓW ODRODZONYCH W WARSZAWIE

WARSZAWA 13,7 (AW) Dzisiaj o godz. 8 rano przybyła tu fińska delegacja związku zbliżenia narodów odrodzonych.

Organizacja ta posiada już własną filię w Warszawie,

Delegacji przewodniczy były poseł fiński w Warszawie, pułkownik Gyllenbogel i profesor Annstadt,

ECHA ZAMACHU KAPPA,

BERLIN 13,7 (AW) Termin ostateczny rozpoczęcia procesu przeciwko znanemu przywódcy niemieckich organizacji militarystycznych, Kapitanowi Erhardtowi, wyznaczony został na 23 bm.

Erhardt oskarżony jest o zbrodnię zdrady stanu, z powodu wzięcia udziału w zamachu Kappa i o krzywoprzysięstwo,

W sprawie powyższą zamieszany jest cały szereg wybitnych osobistości, m. n. książę Hohenzoln,

Oskarża nadprokurator dr. Ebermeier, Proces ma potrwać około 10 dni,

Germanofilskie stanowisko Anglii.

ODPOWIEDŹ ANGIELSKA NA NOTE NIEMIECKĄ.

BERLIN 13,7 (A. W.) Według doniesień „Petit Parisien“, projekt odpowiedzi angielskiej na notę niemiecką ma być przedłożony rządowi Sprzymierzonych najpóźniej w przyszły poniedziałek. Dziennik ten informuje również, że odpowiedź rządu angielskiego nie jest zbyt obszerna.

W odpowiedzi tej mają być głównie omówione: kwestja zdolności płatniczej Niemiec, oraz zwołania jaknajszybszej komisji reparacyjnej.

Baldwin spodziewa się, że Belgja i Włochy przyłączą się niezawodnie do stanowiska Anglii.

STANOWCZA POSTAWA FRANCJI

BERLIN 13,7 (A. W.) Francuskie wojska okupacyjne zajęły w dniu dzisiejszym na przeciąg kilku godzin miejscowość Bar-men.

Jak nam komunikują, władze okupacyjne dokonały aresztowań kilku członków policji ochronnej i dyrektora filji Banku Rzeszy, poczem około południa opuściły miasto.

PRASA NIEMIECKA O OŚWIADCZENIU BALDWINA.

PARYŻ 13,7 (PAT) Cała prasa, omawiając deklarację Baldwina, podkreśla jej przyjazny charakter i stwierdza, że obecnie wszystko zależy od tego, co będzie zawierał projekt angielskiej odpowiedzi dla Niemiec.

Zarówno „Temps“, jak i „Intrasigeant“ zaznaczają wyraźną tendencję ze strony An-

gli niestwarzania żadnych trudności w uregulowaniu całej sprawy. Anglja rozumie, pisze „Intrasigeant“, że nie podobna proponować Francji takiego załatwienia sprawy, które stałoby w sprzeczności z godnością Francji i logiką faktów.

Inne pisma, omawiając oświadczenie Baldwina, wyrażają się nader oględnie, podnoszą jednak, że deklaracja Baldwina daje Francji możliwość kontynuowania polityki przewleknięcia.

BERLIN 13,7 (PAT) Dotychczas niewiele pism wypowiedziało się w sprawie oświadczenia Baldwina.

„Berliner Tageblatt“ pisze, że dzień, na który oczekiwano tygodniami, nie przyniósł żadnego rozwiązania, ani rozstrzygnięcia.

„Vorwaerts“ zaznacza, że Niemcom nie pozostaje nic innego, jak tylko czekać w ników nowej polityki angielskiej.

PRZECIWI NIEMIECKIM STOWARZYSZENIOM.

PARYŻ 13,7 (PAT) Havas donosi z Koblencji, że komisja nadreńska zarządziła rozwiązanie 17 stowarzyszeń niemieckich na terytorjum okupowanym z powodu zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.

ROZCZAROWANIE NIEMCÓW.

BERLIN 13,7 (PAT) Deklaracja Baldwina wywołała tutaj uczucie wielkiego rozczarowania, gdyż nie odpowiada ona nadziejom, pokładanym w niej przez ogół,

Polska a Stany Zjednoczone.

WYMIANA DEPEZ MIEDZY PREZYDENTEM RZPLITEJ A PREZYDENTEM STANÓW ZJEDNOCZONYCH.

WARSZAWA 13 (PAT) Pan Prezydent Rzeczypospolitej wysłał następującą depeszę do Warren G. Hardinga, prezydenta Stanów Zjednoczonych:

„Jego Ekszelencja Prezydent Warren G. Harding, Prezydent Stanów Zjednoczonych Ameryki, Waszyngton.

Z okazji święta narodowego pragnę wyrazić Waszej Ekszelencji w imieniu rządu i narodu polskiego jak najszczerze życzenia szczęścia i pomyślności dla Stanów Zjednoczonych Ameryki“.

(—) Woiciechowski.

Pan Prezydent Harding odpowiedział następującą depeszą:

„Jego Ekszelencja Stanisław Wojciechowski, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa.

Dziękuję Waszej Ekszelencji bardzo gorąco za serdeczne życzenia, przesłane mi w dzień święta niepodległości i proszę Waszą Ekszelencję o przyjęcie wzajemnie najlepszych życzeń osobistego szczęścia dla Pana i pomyślności dla narodu polskiego.

Warren G. Harding“.

Świętokradztwo w katedrze gnieźnieńskiej.

10 MILJONOWA NAGRODA ZA UJĘCIE ZŁOCZYŃCÓW.

POZNAŃ 13,7 (A. W.) W celu przeprowadzenia śledztwa w sprawie świętokradztwa, dokonanego w katedrze gnieźnieńskiej, delegowani zostali z ramienia Gnieźnieńskiej Prokuratury pierwszy prokurator sądu okręgowego w Gnieźnie, Sobieski i poprokurator Kuszelin. Nadto delegowano z Poznania urzędników kryminalnych, Czecha Adama i Wagrowskiego.

Co do sprawców świętokradztwa wiadomym jest tylko, że odjechali oni w długim, czteroosobowym samochodzie odkrytym, malowanym na kolor zielony.

W związku z powyższą sprawą za ujęcie złoczyńców wyznaczone zostały nagrody: m. in. 10—miljonową nagrodę przeznaczył dyrektor cukrowni w Gnieźnie.

Ze spraw rosyjskich.

SOWIECKIE SZYKANY.

MOSKWA 13,7 (PAT) Na 16 plenarnym posiedzeniu komisji specjalnej rozpatrywano sprawę wydania pamiątki ks. Czartoryskiego, Strona rosyjsko - ukraińska oświadczyła, że pamiątki ks. Czartoryskiego nie może być Polsce zwrócony, gdyż został już zniszczony na rozkaz Mikołaja I-go.

Następnie rozpatrywano sprawę Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Delegacja sowiecka odzyskała na kilka tysięcy zgłoszonych, tylko 26 przedmiotów, które postanowiono wydać. W ten sposób Rosjanie chcą ostatecznie zlikwidować nasze żądania w tym kierunku, na co jednak Polacy stanowczo zgodzić się nie mogą. Wobec tego zgłoszono dwie nieuzgodnione rezolucje.

Z dalszej dyskusji wynikało, że sowieci odmawiają wydania przedmiotów muzealnych o raz kultu religijnego, żądanych ze strony Polski. Z powodu propozycji z naszej strony, ostateczną decyzję w tej sprawie odłożono do jednego z następnych posiedzeń. W toku posiedzenia postanowiono zwrócić Polsce bibliotekę Namiestnictwa i archiwum państwowe ze Lwowa.

UCIECZKA PRZED ŚMIERCIA GŁODOWA

MOSKWA 13,7 (AW) Rada komisarzy ludowych wydała pozwolenie aktorom petersburskich teatrów państwowych na odbycie tournée po Europie w celu poprawienia ich bytu materialnego.

BOJA SIĘ ZARAZY BOLSZEWICKIEJ

MOSKWA 13,7 (AW) Do Helsingforsu przybył rosyjski statek floty ochotniczej „Kindisep”

Statek nie został wpuszczony do portu i stoi pod flagą kwarantanny. Nikomu z załogi nie wolno wychodzić na brzeg.

Z tego powodu poseł sowiecki w Finlandji złożył protest a prasa sowiecka wyraża żywe oburzenie.

TICHONIADA BEZ KOŃCA.

MOSKWA 13,7 (A. W.) Według krążących po mieście pogłosek, Tichon zgodził się podpisać swój akt skrucy względem Sowietów za otrzymane od rządu bolszewickiego obietnice uznania go patriarchy.

Obecnie toczy się zacięta walka między przywódcami t. zw. cerkwi odrodzonej, a Antoninem i Kraśnickim, zaniepokojonymi możliwością utraty opieki Sowietów, rozciągniętej nad Tichonem.

Prasa sowiecka poświęca dużo miejsca tej walce dwóch obozów cerkiewnych. „Iz-

EGZYSTENCJA BANKU RZESZY ZAGROŻONA.

BERLIN 13,7 (AW) Z ostatniego wykazu Banku Rzeszy wynika ciągle zmniejszanie się zapasu złota, znajdującego się zagranicą. Główną przyczyną tego faktu jest akcja popierania

wiestja“ donoszą, że wszędzie, gdzie nabożeństwo odprawia Tichon, odzywają się głosy oburzenia przeciwko cerkwi odrodzonej. Wierni żądają przywrócenia starych porządków cerkiewnych.

W dalszym ciągu „Izwestja“ piszą, że na prowincji, od chwili wypuszczenia na wolność Tichona, cerkiew odrodzona traci co raz bardziej zwolenników.

Podając powyższe wiadomości, „Izwestja“ zaopatrują je słowami „Jeżeli Tichon uważa siebie za symbol chrystyanizmu, zwolennika pokoju i miłości, powinien swym wpływem starać się przeszkodzić dalszemu wzrostowi niechęci ze strony ogółu cerkwi odrodzonej.

WART PAŁAC PACA...

BERLIN 13,7 (AW) Zawiązało się tu towarzystwo przyjaciół nowej Rosji, w skład którego wchodzi uczeni Niemiec i Rosjanie o zabarwieniu sowieckim.

Towarzystwo nie ma na celu rzekomo prowadzenia polityki, a tylko zajmować się będzie rozpowszechnianiem prawdziwych wiadomości o obecnej Rosji.

NIEZADOWOLENIE Z TOWARZYSZA RAKOWSKIEGO.

LONDYN 13,7 „Morning Post“ omawiając nominację Rakowskiego na przedstawiciela Sowietów w Londynie, wyraża z tego powodu wielkie niezadowolenie, zaznaczając, że wybór nie jest szczęśliwy gdyż Rakowski wspólnie z Radkiem jest jednym z największych wrogów Anglii.

ZAWROTNE CYFRY.

LWÓW 13,7 (A. W.) „Gazeta Lwowska“ z pogranicza polsko — sowieckiego donosi, że według wiadomości, które ukazały się ostatnio w pismach rosyjskich, Sowiety postanowiły wprowadzić uiszczenie należności i opłat pocztowo telegraficznych jedynie w walucie złotej.

Normy opłat przewidywane będą tylko w walucie złotej, uiszczenie może się jednak odbywać i w rublach sowieckich, po przeliczeniu tych po odpowiednim kursie na walutę złotą. Kurs waluty złotej będą ogłaszane urzędowo co 2 tygodnie. Obecnie kurs ten wynosi 51,500,000 rubli sowieckich za 1 rubla złotej.

JESZCZE MAŁO KRWI PRZELALI.

PIOTROGROD 13,7 (PAT) Skazano tu na śmierć trzech sawinkowców. prośbie o kasację wyroku odmówił.

marki niemieckiej, jaką Bank Rzeszy prowadzi na rynku walutowym.

Podkreślić należy, że w ten sposób zapasy Banku Rzeszy wznoszą się coraz bardziej, tak, że ogólnie ujawniane są obawy co do samej egzystencji tego Banku.

TELEFONEM Z WARSZAWY

PODATEK MAJĄTKOWY.

*) Jak się dowiadujemy na dzisiejszym posiedzeniu komisji skarbowej zostanie wniesiony projekt podatku majątkowego. opracowany przez min. Lindego. (PAT)

ZAPOWIEDŹ NOWEJ PODWYŻKI KOLEJOWEJ OD 1-GO SIERPNI.

*) Odbędzie się posiedzenie komitetu taryfowego państwowej rady kolejowej, na którym ma być omawiana nowa podwyżka taryfowa kolejowa.

Nowa podwyżka, która będzie obowiązywała od 1 sierpnia, ma wynosić 33 proc. dla taryfy osobowej, a 100 proc. dla taryfy towarowej.

UPOSAŻENIE URZĘDNIKÓW.

*) Opracowany przez podkomisję projekt uposażenia funkcjonariuszów państwowych przeszedł pod obrady komisji budżetowej. Uposażenie dziennych pracowników kolejowych ma być uregulowane przez osobną ustawę. Przy omawianiu tabeli grup wniosków p. Harusewicz, aby w trzech najwyższych grupach podnieść ilość punktów według pierwotnego projektu rządowego nie uzyskał większości. Przy art. 10-tym przyjęto poprawkę, według której pracownicy państwowi mają prawo domagać się umundurowania służbowego, a nadto pomocy przy nauczaniu dzieci.

ŻĄDANIE PODKOMISJI DROŻYŻNIANEJ.

WARSZAWA 13,7 (AW) Dzisiaj, w godzinach popołudniowych, zebrała się w głównym urzędzie statystycznym podkomisja wyłoniona w dniu 5 bm, na posiedzeniu komisji drożyznianej.

Podkomisja ta ma za zadanie rozpatrzyć i zmianę dotychczasowego systemu, określić jącego wzrost kosztów utrzymania.

Również zajdą pewne zmiany w sposobie ogłaszania wyników.

PROWINCJONALNE KOMISJE DEWIZOWE.

WARSZAWA 13,7 (AW) W ośmiu największych miastach Rzeczypospolitej, poza Warszawą, jak: Poznań, Kraków, Łódź, Lwów, Wilno, Katowice, Sosnowiec i Bydgoszcz, utworzone zostały prowincjonalne komisje dewizowe.

„JOURNAL DE GENEVE“ O SUKCESIE POLSKIM.

GENEWA 13,7 (PAT) Omawiając decyzję rady Ligi Narodów w sprawie Gdańska, „Journal de Geneve“, służący sekretarjatu generalnemu Ligi Narodów za organ oficjalny pisze, że decyzja ta uwzględnia słuszne żądania Polski. Rada uznała, że art. 104 traktatu wersalskiego winien być podstawą dla rozstrzygnięcia wszelkich wątpliwości co do stosunków polsko — gdańskich, co zdaniem „Journal de Geneve“, ułatwi ostateczne uregulowanie tych stosunków.

WIELBICIEL LEJBY TROCKIEGO W CIUPIE.

POZNAŃ 13,7 (A. W.) W tutejszym trybunale apelacyjnym zapadł dziś wyrok, w sprawie komunisty Chajma Dawida, vel Kossowskiego, skazujący go na 2 i pół lat twierdzy.

STRAJK W BIAŁEJ.

KRAKÓW 13,7 (AW) „Goniec Krakowski“ donosi z Białej, że w czwartek wybuchł tam generalny strajk robotników. Strajkuje ponad 40,000 ludzi.

Zapowiedziane są tu liczne wiece strajkujących.

Strajk powstał na tle żądań cennikowych.

O współpracę całego społeczeństwa.

W „Kurjerze Warszawskim” p. t. „W kacie” omawia p. Miecz. Szorer artykuł — widocznie inspirowany przez Czechów — w londyńskim dzienniku „Times”, który pieje hymny pochwalne na cześć najwybitniejszych mężów Europy środkowej, Czechów: Massaryka, Benesza, Svehli i Raszi-
na.

W całym artykule o Polsce się zupełnie nie mówi, z tego wniosek że skoro igno-
ruje się w nim największe państwo w Euro-
pie środkowej to znaczy że państwo to, to
quantite negligible w układzie państw
środkowo europejskich. Wniosek taki, ten-
dencyjnie nastrojony, wyciągnąć powinna
miljonowa światowa rzesza czytelników
„Times’a”. Tak się prowadzi narodową —
nie tylko partyjną — propagandę zagranic-
zną, u naszych pobratymców.

Autor „W kacie” kładzie nacisk, zre-
szta słuszny, na to że na nic zda się wyszu-
kiwanie kozłów ofiarnych, składanie winy
na niedostatki naszej propagandy zagranic-
znej, na chwilowy brak wielkich ludzi, mo-
gących imponować obcym, itp.

Chodzi nam właśnie o ten brak wiel-
kich ludzi, czyli ludzi wybitnych, o czym
u nas ciągle się słyszy, jako usprawiedli-
wienie faktu że nie wszystko idzie w Pols-
ce, tak jak iść powinno.

Ciągle słyszymy pełne zdziwienia
zdanie, że Polska, która w ubiegłym stule-
ciu niewoli, tylu wydała znakomitych mę-
żów, że Polska, która w każdej dziedzinie
ludzkiej, sztuki, wiedzy i pracy społecznej
posiada jeżeli nie kilka, to chociażby jedna
znakomitość, że dzisiaj w zaraniu życia nie-
podległego i samodzielnego, Polska nie ma
tych wybitnych pracowników na polu pra-
cy publicznej, których tylu dostarczyła
światu ku chwale i pożytkowi krajów, w
których oni na obu półkulach pracowali.

Na taki zarzut, trafnie odpowiada p.
M. Sz.: „... argument o braku wielkich ludzi
nie powinien zasłaniać potrzeby wysiłku
zbiorowego. Pojawienie się wielkich ludzi
nie jest zależne jedynie od faktycznego ist-
nienia materiału na nich, lecz także — poza
innymi warunkami — i od tego, aby spo-
łeczeństwo pozwoliło im się wybić. A to
wymaga pohamowania znacznego tego in-
dywidualizmu, który od dawien dawna
kwitnie w Polsce ze szkodą ogólną, wyma-
ga zatem współpracy ze strony społeczeń-
stwa. Wielcy ludzie nie spadają z nieba, nie
zjawiają się cudem. Rozległe społeczeń-
stwo, w którym istnienie licznych talentów
jest aprjorycznym pewnikiem jest odpowie-
dzialne za brak wielkich ludzi, bo najwido-
czniej nie daje im pola do rozwoju lub nie
potrafi poddać się kierownictwu....”

.... a to wymaga znacznego poha-
mowania indywidualizmu... co to znaczy?
To znaczy że ten, delikatnie przez autora
nazwany indywidualizm, to po prostu nur-
tująca społeczeństwo choroba, którąbyśmy
mogli nazwać pilsudczyzmem. Znaczący on
że za dużo jest u nas jeszcze ludzi, którym
się majaczy we snach bajeczna karjera, lu-
dzi którzy jeżeli nie buławy marszałkow-
skiej, mniemają że noszą w zanadrzu port-
fel ministerjalny lub wyjątkowe przyrodzo-
ne zdolności prawodawcze ludzi Fredrow-
skiego typu wielkiego człowieka do ma-
łych interesów.

Znaną jest rzeczą że ludzie przed-
stawiający pewną wartość życiową, odzna-
czający się równocześnie pewną skromno-
ścią, sparaliżowani zostają typem ludzi
wyglaszających z tupetem i impetem wła-
sne panegiryki, kończące się frazesem: ja
tylko to potrafię, po za mną tylko... nicosi
i chaos — ... społeczeństwo jest odpowie-
dzialne za brak wielkich ludzi... tak jest.
za brak ludzi wybitnych... bo nie daje im
pola do rozwoju... to znaczy, że społeczeń-
stwo winno powiedzieć wszelkim podwó-

rzowym megalomanom: pas, dosyć rzyzykan-
tyzmu, Polska, to nie stacja doświadczalna
dla ludzi, którzy nic do stracenia nie mają,
nawet licznych cichych a rzetelnych i peł-
ną a niczem nie uzasadnioną ambicję, i po-
wolać do pracy publicznej licznych, bardzo
nawet licznych cichych a rzetelnych i pil-
nych poświęcenia pracowników, a wśród
nich z pewnością znajdują się owi pożą-
dani

wybitni ludzie.

Obowiązkiem zaś tych co dotąd w
kacie siedzą jest z tego kąta wyjść, tego za-
dać winno społeczeństwo, stwarzając je-
den wielki symfoniczny akord współpracy
we wszystkich dziedzinach życia państwo-
wego, samorządowego, publicznego i pry-
watnego.

K. F.

Za czyje pieniądze powstało Państwo Litewskie?

Sąd krajowy w Kopenhadze rozpa-
trywał skargę, wniesioną przez tamtejsze
poselstwo litewskie przeciw byłemu premje-
rowi litewskiemu, prof. Waldemarasowi,
o wydanie złożonych na konto p. Walde-
marasa w jednym z tamtejszych banków
92.000 koron duńskich (wart. około 1 mi-
liarda marek pol.)

Rozprawa sądowa wydobyła na jaw
szereg charakterystycznych szczegółów z
czasów powstania obecnego państwa litew-
skiego. Okazuje się, że z końcem 1918 r.
rząd niemiecki dał na utworzenia państwa
litewskiego tytułem bezzwrotnej pożyczki
100 milionów marek. Taki był początek
litewskiej kasy państwowej. — Prof. Wal-
demaras, za którego staraniem transakcja
ta doszła do skutku, otrzymał gotówką na
cele narodowe litewskie 2 miliony marek. Z
tego 200 tysięcy (około 92.000 koron duń-
skich) zdeponował w Kopenhadze. Prof.

Waldemaras twierdzi, że pieniądze te słu-
żenie mu się należą, jako zwrot poniesionych
wydatków.

Poselstwo litewskie zarzuca natomiast
że p. Waldemaras nigdy własnych pień-
dzy nie miał, natomiast sprzeniewierzył kwo-
ty powierzone mu celem zakupu książek,
oraz sumy przesłane mu na cele narodowe
przez Litwinów z Ameryki. Prof. Walde-
maras przedstawił tę sprawę jako akt zema-
sty ze strony rządu obecnego, którego je-
dnego członka, min. Kurytisa p. Waldema-
ras wypędził ze swego gabinetu za przema-
kanie sacharyny. Rachunków z pobranych
2 milionów marek Waldemaras przedstawił
nie może, ponieważ znajdują się one w Kow-
nie.

Po trzech dniach rozprawy sąd w Ko-
penhadze wydał wyrok, przysadzający ową
sumę na rzecz poselstwa litewskiego.

MOSKWA W NOCY.

Moskwa, w lipcu.

Gorące dni letnie rozwiązały do pew-
nego stopnia w Moskwie drażliwą kwestję
mieszkańową dla setek mieszkańców. Gdy
o godzinie 2-ej rano spokój zalegnie miasto,
to przechodzeń spacerujący po bulwarze mo-
że spotrzeć na każdej ławce, na każdej kę-
pcie trawy i pod każdym rogiem ulicy śpią-
cych mężczyzn, kobiety a nawet dzieci. Są
to bezdomni, nie mający żadnego mieszkania,
nie mający żadnego pomieszczenia.

Milicja sowiecka ma bystre oko na
tych bezdomnych i od czasu do czasu zamy-
ka nocą bulwary ze wszystkich stron, bu-
dzi śpiących i żąda wylegitymowania się. Je-
żeli bezdomny nie posiada żadnych doku-
mentów, lub wydaje się milicji podejrzanym,
to los jego od razu zostaje rozstrzygnięty:
jest aresztowany, dostawiony do komisariatu
i skazany zazwyczaj na „roboty przymuso-
we”, jak zamiatanie ulic, rąbanie drzewa i
t. p.

Moskiewski główny urząd policyjny
prowadzi obecnie bardzo ostrą walkę z ja-
wną i tajną prostytutką, która w Moskwie
przybrała nadzwyczajne rozmiary. Nocą
wszystkie bulwary, a przedewszystkiem Swie-
tłoj i Triumfalny, pełne są prostitutek, za-
czepiających przechodniów do godz. 4 ra-
no. To też komisja do zwalczania prosty-
tucji, zamyka często bulwary i te kobiety,
które nie mogą się wylegitymować odpowie-

dnimi dokumentami, są zatrzymywane i
oddawane w ręce komisji do zwalczania cho-
rób płciowych, która je restruje, albo wy-
dala.

W ostatnich czasach pojawił się nowy
typ „dam nocnych”. Są one skromnie, ale
elegancko ubrane, zachowują się bardzo przy-
zwyczajnie na ulicach i mimochodem tylko dają
do zrozumienia, że można się z nimi bardzo
dobrze zabawić, ale pod warunkiem, że spot-
kanie nastąpi w którejś kawiarni. Jeżeli prze-
chodzeń znajdzie się w takiej nocnej kawiarni,
która zazwyczaj jest podejrzaną spe-
lunką, to zostaje tam przy pomocy
środków nasennych, wrzuconych do ka-
wy, uspiiony, obrabowany i porzucony na
którejś ławce ulicznej, gdzie śpi do
rana, podobnie jak to czynią bezdomni. W
ten sposób zrabowano pewnemu żydowi z
prowincji 3 miljardy rubli sowieckich. Tego
rodzaju kradzieże zdarzają się zresztą pra-
wie każdej nocy, a milicja jest wobec nich
bezsilna, gdyż ofiara kradzieży nie wie zaz-
wyczaj, w której kawiarni została obrabowa-
na.

Łań obecne otworzyło szeroko wrota
typom z utworu Gorkiego p. t.: „Nocny azyl”
Dało ono przestępcom możliwość przespa-
nia się wszędzie, gdzie tylko zechcą i niemel-
dowania się. Dlatego też walka z podejrzanymi
elementami jest bardzo w Moskwie utru-
dniona.

Echo sprawy Dreyfussa.

Z początkiem tego miesiąca doniosły
paryskie dzienniki, że były generalny proku-
rator Quesnay de Beaurepaire został przy-
jęty do przytulku dla ubogich w Nanterro
pod Paryżem.

Beaurepaire, starzec 82 letni, był pro-
kuratorem generalnym w czasie osławione-
go niegdyś procesu Dreyfussa.

Alfred Dreyfuss, żyd z Alzacji ka-
pitan artylerji francuskiej, został w roku
1894 za zdradę tajemnic wojskowych i
szpiegostwo skazany na degradację i wy-
gnanie do Cayenne. Wskutek starań szero-
kich kół (chodziło o żyda!) gabinet Bris-
son przekazał mimo oporu sztabu general-
nego sprawę trybunałowi kasacyjnemu do
ponownego rozpatrzenia. W nowej rozpra-
wie po uchyleniu pierwotnego wyroku Drey-

fuss został ponownie skazany z uwzględ-
nieniem okoliczności łagodzących. Jedna-
kowoż prezydent Rzplitej francuskiej go
ułaskawił. Sprawa ta pozostała niezbyt ja-
sna jeszcze do dziś dnia.

Otóż Beaurepaire był o winie Drey-
fussa przekonany i wierzył też, że proces
został formalnie przeprowadzony. Po uchy-
leniu więc wyroku w drodze kasacji podał
się do dymisji, rezygnując z pensji. Od te-
go czasu upłynęło prawie trzydzieści lat —
i nikt nie przypuszczał, że Beaurepaire dla
swych przekonań poświęci nie tylko stano-
wisko, ale i dobrobyt.

Dziś się dowiadujemy, że został przy-
jęty do domu ubogich.

Prawdziwie rzadka w dzisiejszych
czasach siła przekonań.

WIADOMOŚCI Z KRAJU.

Złote monety Zyguntowskie.

(k) Przy budowie domu w Piaskach Luterskich w Województwie Lubelskim, niejakiego Abrahama Akersteina, robotnicy przy kopaniu fundamentów natrafili w głębokości 7 łokci na duży zbiór monet złota i srebrnych z czasów Zyguntowskich. Kiedy robotnicy zaczęli napychać monetami swoje kieszenie, żona Akersteina zaczęła strasznie piszczeć, kładąc się na pieńdzach, ażeby w ten sposób zaalarmować domowników. I rzeczywiście rodzina zbiegła się i odebrała robotnikom monety. Zapewne władze zajmą się tym wypadkiem i zdołają wygzekwować monety, które przedstawiają niezwykle wartość muzealną.

35 milionów mk. po które nikt się nie zgłosił.

(k) W Nowem na Pomorzu odbywa się rewizja osób, przeprowadzających się za Wisłę; po drugiej jej stronie bowiem leży granica pruska; chodzi więc o zapobieganie przemytnictwu. — W tych dniach zauważono przy rewizji paczkę odłożoną na bok, w której znaleziono 35 milionów marek. Gdy urzędnik zapytał do kogo należy paczka, zapanowało głuche milczenie. Właściciel nie zgłosił się, bo wiedział, że straci nie tylko pieniądze, ale poszedłby na kilkoletnie więzienie i musiałby zapłacić grubą grzywnę, która dochodzi do 500 milionów marek.

Socjaliści nie przynaję.

(k) „Iskra” sosnowiecka donosi, że zgodnie z uchwałą rady naczelnej P. P. S., wzywającej do walki z obecnym rządem, socjaliści prowadzą forsowną robotę rewolucyjną w Zagłębiu Dąbrowskim i wraz z komunistami szerzą zamęt wśród mas robotniczych. W związku z tem wszystkie prawie zawody i organizacje socjalistyczno-komunistyczne wystąpiły z niebywałymi żądaniem podwyżek. Należy przypuszczać że władze znajdą sposób na ukrócenie wściekłości i anarchizacji roboty socjalistycznej.

Samobójstwo podpułkownika.

(k) W poniedziałek przed południem wystrzałem w skroń odebrał sobie życie podpułkownik P. K. U. w Stryju Józef Borowski. Samobójstwo to, jak krąży pogłoski, zostało popełnione z powodu przybycia do Stryja z Warszawy komisji śledczej w sprawach nadużyć poborowych w Stryju. Spodziewane są liczne aresztowania. Przesłuchuje się mnóstwo żydów, między nimi rabina. Zdolny oficer padł ofiarą mafii żydowskiej, której pokusom uległ. Śledztwo

zaczyna szerokie kręgi Żydzi używają wszelkich możliwych sprężyn, by zatuszować swe zbrodnicze poborowe machinacje, w które podobno wmieszany jest również jeden z stryjskich żydowskich adwokatów.

Koniem wysiadał grubasa z bagna.

(k) Pewien rzeźnik w okolicy Grudziądza o kolosalnej tuszy powracał w tych dniach do domu. Ażeby skrócić sobie drogę szedł na przelaj polami i w pewnym miejscu napotkał na głęboki rów, szerokości 1 metra i zamiast skoczyć na drugi brzeg, wpadł prosto w bagno i to tak nieszczęśliwie, że zarył się w błocie aż po pachy. — Na rozpaczliwe wołania grubasa przybiegł chłop, który w tym czasie kosił obok trawę. Kmiotek widząc grubasa w tak nieszczęśliwej opresji nie namyślając się wiele, wziął postronek, obwiązał go pod pachami, do postronka zaś zaprzęgił konia i w ten sposób wyciągnął go z bagna.

Zapomniany grób w Warszawie.

John Cockerill należy do ludzi najbardziej zasłużonych w rozwoju wielkiego przemysłu światowego, Ur, 1790 r, w Haslington w Anglii już w 12 tym roku życia pracował w fabryce maszyn, założonej przez ojca w Verviers w Belgji, Następnie założył olbrzymią fabrykę w Seraing i zatrudniał przeszło 2 tysiące robotników, Wkrótce po tem założył i puścił w ruch około 60 w. blich fabryk, mianowicie w Belgji, Francji, Niemczech, Polsce (fabryki sukna), Hiszpanji i Rosji.

Słynął jako przyjaciel robotników, zawsze dbał o ich sprawy duchowe i pieniężne i z tego powodu był nazwany „ojcem ludzi pracy”. Był niesłychanie uczciwym, W r. 1923 gdy rewolucja belgijska zachwiała jego interesami, zlikwidował zakłady, dbając o to, ażeby jego robotnicy pozostali przy zajęciach u nabywców jego fabryk.

W roku 1840 w drodze do Petersburga zatrzymał się w Warszawie gdzie zachorował i umarł, pochowany na cmentarzu ewangelicko-augsburskim, w grobie rodziny Evansów, Cockerill dawał utrzymanie około stu tysiącom robotników, utrzymywał dla nich kasy chorých, oszczędności emerytalne, „szkółki i stypendja dla działwy robotniczej,

Entuzjazm Francuzów dla Paderewskiego.

„Le Journal de Pologne” zamieszcza artykuł p. Stefana Aubae, w którym tenże z entuzjazmem pisze o wizji proroczej Paderewskiego, Iluż to było — pisze on — w r. 1910 pesymistów, którzy nie śmieli mieć nadziei, iż bożek germański zostanie rozwalony, A jednak pomnik, jaki wystawił w 500 letnią rocznicę bitwy grunwal-

dzkiej Paderewski w Krakowie, nie był tylko marzeniem i chimera, Pomnik ten koł rany za dane polskiej godności narodowej, budził ufność i wskazywał cel do którego dążyć należy, Taką oto lekceję chciał dać Paderewski i to było jego wielką zasługą.

Ale to nie wszystko. Paderewski działał także swą płomienną wymową. W chwili obecnej mało jest w Europie tak wybitnych mówców, takich artystów słowa, jak on.

Wznosząc pomnik Paderewski miał dokładną i jasną wizję porażki pruskiej, bliskiej i nieuniknionej, Pomnik grunwaldzki miał tę samą proroczą wizję wielkiego artysty patryjoty, wcielił w cały naród, Paderewski - kończy autor - rozwinięciem przed zachwyconymi słuchaczami wielostronnego bogactwa duszy polskiej, pokrzepieniem umęczonych serc symbolem narodowym i potęgą swego magicznego słowa - złożył Polsce potrójny dar królewski,

Migawki żydopolskie

Jaki język w Polsce obowiązuje

Od szeregu lat istnieje w Drohobyczu „Związek kandydatów adwokatury”, gdzie skupia się bardzo liczna rzesza koncypientów, miernikiem czego jest fakt istnienia w Drohobyczu około 80 kancelarii adwokackich.

Zważywszy, że z wyjątkiem dwóch względnie trzech adwokatów Polaków, reszta tworzy zwarty blok żydowsko-ukraiński. Nie zdziwimy się wcale zbytnio dowiedziawszy się, iż w „Związku kandydatów adwokatury” stosunek liczebny wcale się dla Polaków korzystniej nie przedstawia. Jednak przez długi czas grono przyszych mecenasów nie okazywało właściwego swego oblicza, tak, że miało się wrażenie, jakoby towarzystwo to, jak głosi jego statut, istniało wyłącznie dla obrony zawodowych interesów swych członków, stojąc zdala od jakiegokolwiek narodowościowej czy partyjnej polityki.

Dopiero na ostatniem walnem zgromadzeniu „Związku kandydatów adwokatury” odbytem w dniu onegdajszym nastąpił wybuch od dawna przygotowanej bomby politycznej. Mianowicie wśród wielkiego uniesienia i entuzjazmu powzięto między innymi następującą uchwałę: Wszystkie pisma, wystosowane przez Z. A. K. do adwokatów żydów i rusinów, mają być redagowane wyłącznie po żydowsku, względnie ukraińsku“.

Przeciw powyższej uchwałę zaprotestowali Polacy i wystąpili ze Związku, ostrzegając zaciekle szowinistów przed prowokacjami społeczeństwa polskiego.

PROSPER MERIMEE.

Wizja Karola X¹.

(Dokończenie)

I wtedy liczne postaci tego niepojętego zgromadzenia poczęły się stawać coraz mniej wyraźne, wydawały się już tylko barwnymi cieniemi, a wkrótce znikły całkowicie; równocześnie światła widmowe zgasły, a świeca Karola i jego towarzyszy oświetlały jedynie stare tapety, lekko wiatrem poruszane. Słychać było jeszcze czas jakiś melodyjny szmer, który jeden ze świadków porównywał do szmeru wiatru wśród liści, a drugi do brzęku strun harfy, w chwili, gdy się nastraja instrument, Wszyscy byli zgodni co do tego, że czas trwania tego nadzwyczajnego widowiska wynosił około dziesięciu minut.

Czarne draperje, ścięta głowa, strumienie krwi, które zbroczyły podłogę, to wszystko znikło wraz z widmami; jedynie pantofel Karo-

la zachował czerwoną plamę, która sama byłaby wystarczała, by mu przypominać wszystkie szczegóły tego okropnego widzenia tej nocy, gdy by one nie były już i bez tego dobrze wyryte w jego pamięci.

Powróciwszy do swego gabinetu, król kazał napisać dokładne sprawozdanie o tem wszystkim, co widział, kazał je podpisać swoim towarzyszom i sam je podpisał, Pomimo wszelkich ostrożności, by ukryć przed publicznością treść tego dokumentu, dowiedziano się wnet o niej, nawet jeszcze za życia Karola XI: Dokument ten istnieje po dzień dzisiejszy i dotychczas nikt nie odważył się autentyczność jego podać w wątpliwość. Zakończenia dokumentu jest zaiste godne uwagi:

„A jeżeliby to, o czem donoszę (powiada król) nie było dokładną i ścisłą prawdą, zrzekam się wszelkiej nadziei lepszego żywota, na jaki mogłem sobie zasłużyć, przez kilka dobrych uczynków, a zwłaszcza przez gorliwość, z jaką pracowałem około dobra i szczęścia mego ludu i z jaką

bronilem religji mych przodków.“

Teraz, gdy sobie przypomnimy śmierć Gustawa III i wyrok wydany na jego mordercę, Ankarstroema, *) znajdziemy kilka punktów wspólnych między tym krwawym dramatem dziejowym, a szczegółami owej nadzwyczajnej przepowiedni,

Młodzieniec, ścięty wobec zgromadzonych stanów miałby przedstawiać Ankarstroema.

Trup ukoronowany byłby królem Gustawem III.

Dziecię obok tronu, to jego syn i następca, Gustaw Adolf IV,

Owym starcem wreszcie byłby książę Södermański, wuj Gustawa Adolfa IV., który był regentem państwa, a później, po złożeniu z tronu swego siostrzeńca, sam został królem Szwecji.

KONIEC.

*) Szlachcic szwedzki, który zamordował Gustawa III, na balu maskowym dnia 15 marca 1792, (Przypisek tłum.)

POGRZEB

Kazimierza Freudenberg'a (Oswalda)

odbędzie się dziś, w sobotę 14 b. m. o godz. 4 po poł. z kaplicy na starym cmentarzu ewangelickim. Na smutny ten obrzęd zaprasza krewnych, kolegów, przyjaciół i znajomych pogrążona w boleści

(1205-b)

RODZINA.

KRONIKA

Katastrofa kolejowa pod Piotrkowem.

— Kalendarzyk.

Sobota dnia 14 lipca Bonawentury B. W.

Wschód słońca o g. 4 m. 26

Zachód o g. 8 m. 55

— Widowiska.

Teatr miejski (Cegielniana 65)

„Tragedja dzieci"

Teatr Scala (Cegielniana № 18)

„Szał miłości"

Filharmonja (Dz eina 2)

„Tragedja awiedzionej"

„Luna" (Przejazd 1)

„Wąwóz śmierci"

„Casino" (Piotrkowska 67)

„My Boy"

„Odeon" (Przejazd 2)

„Chciwość ukarana"

Grand-Kino (Piotrkowska 72)

„Cienie nocy"

Muzeum Nauki i Sztuki (Piotrkowska 91)

Kalendarzyk historyczny.

1655 Szwedzi prowadzeni przez zdrajcę H. Radziejewskiego wkraczają do Polski pod dowództwem ks. Wittemberga.

1704 Zjazd Karola XII z królem Stanisławem Leszczyńskim.

Wiadomości bieżące

— Osobiste.

Wice-konsul belgijski p. Chapuis wyjechał na urlop do dnia 1 sierpnia br. (bip)

P. o. sędziego śledczego dr. Henryk Stachowski mianowany został podprokuratorem przy s.o. w Łodzi.

— Dzisiejsze święto francuskie.

(bip) Już o godz. 9-ej rano rozpoczyna się dziś z okazji święta francuskiego nabożeństwo w kościele garnizonowym.

Po nabożeństwie odbędzie się defilada wojsk pod dowództwem pułk. Miłodrowskiego, dowódcy baonu sanitarnego. Wieczorem w salach kasyna oficerskiego odbędzie się zebranie towarzyskie urządzone staraniem towarzystwa przyjaciół Francji.

—) Uprawomocnienie wyborów do Rady miejskiej.

Przedstawiciel Min. Spraw, Wewn. (Wydz. Samorz.) p. Porowski zapewnił, że w ciągu dnia 13 lub 14 b. m. Województwo Łódzkie otrzyma z Ministerstwa dekret zatwierdzający.

— Poświęcenie gmachów.

W niedzielę d. 15 b. m., odbędzie się uroczystość, poświęcenia fundamentów budowanych przez miasto dwóch gmachów szkół powszechnych i gmachu I-szej łaźni ludowej według

(bip) Wczoraj o godz. 10 rano na szlaku Moszczenice — Baby przed Piotrkowem miała miejsce katastrofa. Na linii tej zmieniano podkłady pod szynami. Nagle nadjechał pociąg towarowy z Piotrkowa do Warszawy, naładowany węglem.

Gdy pociąg wjechał na szyny, pod którymi ułożono dopiero co nowe podkłady, że przykręcone do podkładów szyny odgęły

następującego programu:

1) poświęcenie fundamentu gmachu szkolnego przy ul. Cegielnianej 58 o godzinie 9i pół rano;

2) poświęcenie gmachu szkolnego przy ul. Nowo — Targowej 24 o g. 10 rano;

3) poświęcenie gmachu łaźni ludowej przy zbiegu ulic Nawrot i Wodnej o g. 10 i pół rano. — Z P. K. K. P.

(pap) Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa zawiadamia, że ze względu na wzrost kosztów handlowych dolicza od dnia 12 czerwca rb. na rachunek klienteli, poza oliczalaną stopą procentową, 6 procent prowizji w stosunku rocznym, czyli 50 procent od rachunkowo przypadających odsetek. Prowizję tę zalicza się przy dyskoncie wekeli od pożyczek na zastaw papierów wartościowych i 6 procent pożyczki dolarowej oraz na rachunek otwartego kredytu i pożyczek towarowych.

Powyższe prowizje nie znajdują zastosowania przy pożyczkach na zastaw papierów państwowych i przy kredytach, udzielanych według miernika złotego.

— Wyjaśnienie w sprawie opłat stempowych.

(pap) Jak się dowiadujemy, rozporządzenie ministra skarbu z dnia 14 czerwca rb. w przedmiocie zmiany stawek opłat stempowych nie dotyczy podwyższenia odpowiednich tawek opłat stempowych od rachunków i poświadczeń z odbioru pieniędzy i innych przedmiotów wartościowych.

Opłata stempowa za powyższe dokumenty oblicza się według przepisów dotychczasowych, które nadal są prawomocne, o ile zaś suma opłaty obliczona według dotychczasowego sposobu, nie może być podzielona przez 100 marek, tonależy zaokrąglić ją wzywz do pełnej setki, na mocy art. 13 ustawy z dnia 24 marca 1923 r.

— Podwyższenie taryfy telegraficznej między Polską a Gdańskiem.

(pap) Wobec licznie prowadzonych transakcji handlowych z Gdańskiem, a temsamem ożywionej korespondencji pocztowej i telegraficznej między Polską a Gdańskiem, dowiadujemy się, że weszła w życie

się, i pociąg wykoleił się. Ciężkie amerykańskie węglarki w liczbie 12 przewróciły się i zatarasowały linję.

Nastąpiła 5-cio godzinna przerwa w komunikacji. Wszystkie pociągi do i z Piotrkowa nadeszły na miejsce przeznaczenia z kilkugodzinnym opóźnieniem. Wypadku z ludźmi na szczęście nie było.

nowa opłata telegraficzna, która wynosi po 750 mk. niemieckich za jeden wyraz.

Co do opłaty telefonicznej, to rozmowa z Gdańskiem za trzy minuty na odległość do 25 klm. wynosić będzie 3,000 mk. niem.

— Emigracja rosyjska, a wyjazd do Ameryki.

(pap) W dniu 15 lipca br. upływa termin ostateczny opuszczenia granic przez obywateli rosyjskich, wydalonych na zasadzie decyzji władz administracyjnych i nieprawie przebywających w Polsce.

Jak się dowiadujemy, konsul amerykański zarządził, że emigranci rosyjscy, chcący udać się do Ameryki, winni się zjawić we właściwym czasie, podług rozdawanych im numerów, po wizy, w przeciwnym razie, możliwym jest, że wizy udzielane im nie będą.

— Paczki pocztowe do Stanów Zjednoczonych.

Na paczkach wysyłanych do Ameryki, powinny być unieszczone napisy w języku angielskim, (paczki te można utworzyć dla odpraw celnych przed doręczeniem) Paczki które takie go napisu nie będą miały, urząd pocztowy amerykański będzie zwracał z powrotem do kraju pochodzenia.

— Konsulat niemiecki w Łodzi.

Jak wiadomo istniała dotychczas w Łodzi tzw. „Pastelle", która załatwiała tylko nie licznych interesantów z powodu braku rozległych kompetencji, Mając na względzie potrzeby zarówno przemysłowców łódzkich, którzy pozostają w stosunkach z Niemcami, jak również biorąc pod uwagę interesa samej ludności, władze centralne utworzyły konsul w Łodzi, a konsulem mianowany został p. Hoffman, (bip)

— W sprawie wyższego kursu nauczycielskiego w Łodzi.

(pap) Kandydaci, zakwalifikowani do przyjęcia na wyższy kurs nauczycielski w Łodzi w r. 1923-24, grupa geograficzno — przyrodnicza, winni poddać się kolokwium wstępnemu, które rozpocznie się dnia 16 lipca 1923 r. o godz. 9 rano w gimnazjum państwowym im. E. Szczanieckiej w Łodzi, Pomska 16.

Kandydaci, którzy nie uczestniczyli w

W dniu 12 b. m rozstał się z tym światem pełen najlepszych nadziei i subtelnego talentu artysta

ś. † p.

Kazimierz Oswald

Zmarły był świetlaną postacią w Teatrze, człowiekiem gołębiego serca i nieskazitelnych ideałów. Pamięć o Nim, jako o najlepszym koledze i serdecznym przyjacielu, na zawsze zachowa się w naszych sercach.

Cześć Jego Popiołom!

1193 d-b1

Dyrekcja Teatru Miejskiego w Łodzi.

S. † P.

1203d1

KAZIMIERZ OSWALD

artysta dramatyczny Teatru Miejskiego w Łodzi,

Odszedł od nas tragiczną śmiercią dnia 12 lipca r. b. W zmarłym tracimy niezapomnianego kolegę.

Pamięć Jego na zawsze wśród nas pozostanie!

Koledzy i koleżanki
Teatru Miejskiego w Łodzi.

zjeździe zimowym, a zostali zakwalifikowani do przyjęcia na wyższy kurs w Łodzi, winni wziąć udział w kursie wakacyjnym geograficzno — przyrodniczym, który rozpocznie się w Łodzi terminie od 16 lipca rb.

— Zjazd lekarzy dentyków a związek lekarzy dentyków łódzkich.

(pap) W dniu 24 bm. rozpocznie się we Lwowie pierwszy zjazd lekarzy dentyków, zwołany z inicjatywy dyrektora uniwersyteckiego instytutu dentykologicznego, profesora dr. A. Cieszyńskiego.

Na zjeździe powyższym będzie otwarta również wystawa, obejmująca dział obiektów naukowych, urządzenie instytutów, klinik, dział techniczny.

Przewidziane są również zniżki kolejowe przy większych grupach uczestników zjazdu.

W związku z tem, w najbliższych dniach Związek zawodowy lekarzy dentyków zwołał nadzwyczajne zgromadzenie, celem powzięcia uchwał w sprawie dezyderatów i wniosków łódzkiego Oddziału na powyższy zjazd i wyboru delegatów.

— Łódź na zjeździe związków polskich samopomocy uczniowskich,

W Warszawie odbył się zjazd związku samopomocy uczniowskich, na który przybyli liczni delegaci, reprezentujący niemal wszystkie miasta Rzeczypospolitej,

Zagali zjazd prezes zarządu głównego p. A. Bonecki,

Powstał zjazd imieniem organizacji mło-

dzieży p. Litwinow i J. Linke Związek akademicki „Bratnich Pomocy” na zjazd powyższy nadesłał list powitalny,

Wygłoszono dwa referaty: p. Dąbrowskiego „Założenie Związku”, oraz p. Kopia „Pomoc materialna”.

Zjazd wyłonił komisję: ogólną, pomocy materialnej, wydawniczo prasową i statutową. Uchwalono powołać naczelną radę pomocy młodzieży szkolnej, zadaniem której byłoby nawiązanie nici między społeczeństwem a młodzieżą. Niezależnie od tego, uchwalono zwrócić się do społeczeństwa z odezwą celem niesienia pomocy niezamożnej młodzieży i zakomunikować że reprezentacją młodzieży szkolnej w sprawach gospodarczych jest wyłącznie związek Polskich samopomocy uczniowskich,

Niezależnie od tego, wydano apel do pras krajowej, aby ta ostatnia wezwała rząd i społeczeństwo do niesienia pomocy niezamożnej młodzieży szkolnej,

Do rady naczelnej związku z miasta Łodzi została wybrana p. Grodzicka, nauczycielka szkoły fabrycznej akc, tow zjednoczonych a zakładów K. Scheiblera i L. Grohmana, (pap)

— W sprawie cen w wystawach sklepowych,

Komisariat Rządu na m. Łódź ponownie wydał zarządzenie, celem ścisłego przestrzegania by w myśl przepisów obowiązujących, ceny towarów w sklepach, przede wszystkim zaś w wystawach sklepowych, były oznaczone i by

ceny te stosowano przy zakupie towarów w sklepach, Winni przekroczenia tego, będą pociągani do odpowiedzialności, (pap)

Teatr i sztuka

— Teatr miejski.

W sobotę 14 czerwca poraz wtóry głośna sztuka Schoenherra „Tragedja dzieci” oraz „Róża” Zeromskiego. W rolach głównych pp. Wernisówna, Szyndler, Rzęcki, Rakowski, Pilarski i Sarnecki. Reżyseruje Mayen i Sarnecki.

— Felicja Pichor i Józef Węgrzyn na wystęпах w Łodzi,

Wczorajsza premiera w „Scali” sensacyjnej sztuki „Szał miłości” z udziałem znakomitych artystów pierwszej sceny polskiej teatru „Rozmaitości” doznała entuzjastycznego przyjęcia. Świetna tradycja nazwiska wykonawców, efektowna treść sztuki sprawiły, że publiczność łódzka zgotowała artystom burzliwą owację, Felicja Pichor i Józef Węgrzyn stworzyli kreacje tak kapitalne, jakich Łódź dawno nie widziała,

Jan Szymański porwał ekspresją i siłą tragizmu, PP. Owerło dał wyborną postać Charransona, Inni artyści tworzyli zgodny zespół,

Dziś drugi występ i powtórzenie premiery, Bilety w ograniczonej już ilości w kasie „Scali”

Wybryk dyktatora komisji teatralnej p. W. Gackiego.

Od redaktora „Tygodnika Łódzkiego” p. A. Kowalczewskiego — Siedleckiego otrzymaliśmy następujący list:

Szanowny Panie Redaktorze!

W ostatnim numerze „Tygodnika Łódzkiego” zamieszczony był artykuł p. t. „Z gospodarki teatralnej”, omawiający destrukcyjną działalność przewodniczącego Komisji teatralnej p. W. Gackiego i w konkluzji przypisujący temuż upadek naszej sceny w obecnym sezonie.

Artykuł rzeczowy i podyktowany obowiązkiem strzeżenia takiej placówki kulturalnej, jaką jest teatr w Łodzi spotkał z się z odpowiedzią niebywałą i niedopuszczalną w środowisku europejsko — kulturalnym. a mianowicie: cofnięciem passe-partout dla recenzenta!

Kopja przesłanego nam przez Wydział Oświaty i Kultury komunikatu brzmi:

„Niniejszem komunikuję, iż z polecenia przewodniczącego Komisji teatralnej passe-partout do Teatru Miejskiego wydane Panu na bieżący sezon teatralny, zostało unieważnione. Uprasza się o zwrot tegoż, o czym zostaje zawiadomiona Administracja Teatru Miejskiego.

Kierownik Oddz. Kult. i Ośw. Pozaszkolnej.
(Podpis nieczytelny)

Powyższy dokument świadczy jak nie można jaskrawiej o istotnej racji artykułu w „Tygodniku Łódzkim” akulturalności przewodniczącego Komisji teatralnej p. W. Gackiego, i jest jednym smutnym dowodem więcej, jakiego pokroju i poziomu umysłowe-

go ludzie zajmują kierownicze stanowiska w sprawach naszego teatru.

W nadziei, że Szan. Redakcja zechce uprzejmie zamieścić powyższe, celem napiętnowania niebywale skandalicznego faktu terroryzowania wolności prasy w dziedzinie sztuki, pozwolę sobie jeszcze zaznaczyć, że uchroni to może na przyszłość recenzentów od pedagogicznych kar p. W. Gackiego, który upojony bakalarskim powroźnictwem, zechce może stosować stawianie do kąta lub inne jeszcze kary za mniej lub więcej niepochlebne choć słuszne słowa oceny jego działalności.

Wyrazy głębokiego poważania
Redakcja „Tygodnika Łódzkiego”
A. Kowalczewskiego Siedlecki.

Pomieszczając list powyższy Redakcja „Rozwoju” daje wyraz swemu oburzeniu wobec niesłychanego wybryku p. Gackiego, który po dyktatorsku rządząc komisją teatralną, chce ją sprowadzić do roli czerezwyczałki. Pan Gacki nadużywając swego stanowiska, na którym przyniósł tyle szkód niemu i teatrowi, czyni zamach na wolność krytyki teatralnej terorem i wymuszeniem chcąc zamknąć usta prasie. Pomimo że pan Gacki jako przewodniczący komisji teatralnej niema prawa rozporządzać passe-partout redakcyjnym gdyż to leży w kompetencji dyrektora teatru jednakże redakcja „Rozwoju” celem wyrażenia protestu przeciwko tym niesłychanym metodom, jakie próbuje stosować p. Gacki wobec krytyków teatralnych w dniu dzisiejszym zwróciła passe-partout dyrekcji teatralnej.

Kijewski	55000	Starachowice	56100
Wilt	35000	Pocisk	12000
Częstocice	320000	Parowcy	13500
Cakier	400000	Zyrardów	300000
Firley	160000	Borkowski	80000
Brzewo	30000	Zawiercie	3500000
Wediel	320000	Jabłkowski	35500
Łęski	97000	Zęzuga	30500
Łubop	240000	Haberbach	410000
Ostrowiec	102500	Nafta	75000
Karasiński	105000	Nobel	302500
Zieliński	305000	Gostawica	400000
Radzki			

TENTA „BOCALA”
Dziś w sobotę 14, niedziela 15 b. m.
Dwa występy
„Teatru Pomalność” w Warszawie
w całkowitej warszawskiej obsadzie
— W głównych rolach: —
Felicja Pichor Józef Negrzyń
„SZAL M ŁOŚCI” Senae. szt. w 4 akt.
z życia emigrantów wos.
1218-d) zalety w nasie „Sedli”.
Pełnomocnik Tymoteusz Ortym.

Na wiosnę roku 1922 jeden kilogram masła kosztował niecałe

2

tyśce marek, zaś zimą cena masła dochodziła do

36

tysięcy marek za jeden kilogram. Jeżeli w tym roku będzie taki sam stosunek, to możemy się spodziewać, że zimą będziemy mieli masło po pół miliona. Cokolwiek dałoby się o tem powiedzieć, każdy, kto może powinien robić zapasy na zimę. Ponieważ Związek Spółdzielni Mleczarskich (dawnej Warszawskiej Ziemiańskiej T-wo Mleczarskie) podejmuje się przechowania masła dla konsumentów, przeto należy się zwrócić z zamówieniami do biura Związku przy **Al. Kościuszki 29**. Kto nie chce przepłacać, ten powinien się pośpieszyć. (1197-b)

Gielda warszawska z dnia 13 b. m.

Dot. St. Zjedn.	108000	—	Marki niem.	0 35
Czeki i wpłaty				
Belgia	5425		Londyn	499900
Berlin	0,54		Nowy Jork	109000
Gdańsk			Paryż	6500
Praga	3275		Wiedeń	149

Akcje.

Bank Dyskontowy	560000
Handlowy	750000
Dla handlu i przem.	165000
Kredytowy Warszawski	
Przemysłowców łwowskich	38000
Związku Spółek Zarobk.	39000000

W pensjonacie Z. Wócickiego

jest jeszcze kilka pokoi wolnych Kuchnia wykwinna. Przyjmuje się także i dzieci bez rodziców. Opieka troskliwa. Władomość na miejscu lub Orla 25 — 22. (1076-b)
UWAGA: Przyjmuje się zamówienia na wczieczki.

Poszukuje się

pokoju z kuchnią od zaraz lub od 1 października. Ofertę proszę składać w kasie kino teatru „Luna”. 1131 b 3

Plące

1138b30
150% drożej kupuję brylanty, złoto, srebro zegarki, stare zegary, garderobę
Konstantynowska 7, Miłoch prawa oficyna, I-sze piętro

Dr. S. KANTOR

specjalista chorób wenerycznych i skórnych
Piotrkowska 144 (róg Ewan gielickiej) Godz. przyjęć od 9—2 i 6—8, dla pań 5—6
1160—4

Gospodyni wiejska lub miejska znająca się dobrze na kuchni może zastąpić kucharkę, oraz na hodowli drobiu poszukuje pracy. Łagiewnicka Nr. 27 — 22, 4392—1

Potrzebny chłopiec do blacharstwa ul. Juliusza 25 4414—1

Potrzebna służąca na wleś Krogulec za Zgierzem Sikorski 4412—1

Potrzebna zdolna spódniczarka do zakładu krawieckiego ul. Główna Nr. 67a m. 11. 4402—2

Służąca starsza z gotowaniem i praniem potrzebna do mniejszego gospodarstwa Kilińskiego 100 (dozorca domu wskazuje) 4404—1

Przybiłała się suka więcej rasy Gdańska 138 u dozorey 4406—2

STUDENT udziela matematyki, łacinę, fizyki języków. Kilińskiego 86—3 (druga brama) 4403—3

Student Uniwersyt. Jagiel. rutyndowany korepetytor, przyjmie lekcje na wsi (u chrześcijan). Zgłoszenia w administr. „Rozwoju” pod „M—ski. 4449—3

Mechanik zdolny, do prowadzenia lokomobili i maszyn torowych potrzebny zaraz. Rębień, pod Aleksandrowem Łęczyckim, Gałecki. 4430—1

Potrzebny chłopak do piekarni cukierniczej do różnych robot. Dzieła 10, W. Michalski. 4452—2

Ursy francuskiego, konwersacja. Kilińskiego 77 — 2. 4439—1

Pracownia „Wandy” wykonywa starannie i elegancko: kosztujemy od 275,000, suknie 80,000 Główna 55, 2 piętro, front. 4451—2

Przyjmę posadę jako pielęgniarką w prywatnym domu. Ul. Fabryczna 1, m. 19. 4441—3

Wam miesięczną pensję za wyrobienie posady pomocnicy buchaltera, ew. biuralistki. Oferty do „Rozwoju” sub „Zdolna”. 4445—1

Potrzebna sklepowa z wykształceniem 4—5 klasowym z kaucją 200 000 do restauracji. Rokicińska 56. Tamże potrzebna służąca, umiejąca gotować 4430—3

Potrzebna uczennica, Główna 9, pralnia. 4431—2

Potrzebny współnik do założenia interesu. Posiadam plac mogący takowy wydzierżawić. Wiadomość: Kilińskiego 71—5-b. 4435—2

Praktykant inteligentny potrzebny do księgarni Gebethnera i Wolffa, Piotrkowska 87. Zgłoszenia od 4—5 po poł. 4426—1

Zagubione dokumenty

Szymkowska Sabina zagubiła dowód osobisty wydany w Łodzi oraz sakiewkę brązową zawierającą zechce zwrócić Sienkiewicza 34 — 40. 4409—2

Józef Borowiecki zagubił kartę zwolnienia wydaną przez 18 pułk alianów Pomorskich. 4485—1

Leśmierska Antonina zagubiła paszport niemiecki wydany w Łodzi. 4380—1

Łecka Helena zagubiła paszport niemiecki, wyd. w Łodzi. 4440—3

Łecki Bromsław zagubił dowód osobisty, wydany w Łodzi. 4444—3

Wnuczek Bronisława i Natalja zagubiły paszport rodzinny wyd. w Łodzi. 4418—3

Marciniak Wawrzyntec zagubił dowód osobisty, wydany w Starostwie Łaskim. 4457—3

Torebki, etamina pończochy, galanteria męska

na raty.

R. Grabowiecki
Dzielnia 2. (648b9)

Dr. Z. Janiszewski

Choroby kobiece i akuszeria. Przyjmuje od 9—11 i 4—7 po poł. Przejazd 14. 4393-b-6

Dziś
wielka premjera!

Dziś
wielka premjera!

Arcydzieło sztuki kinematograficznej!
Niebywałe napięcie! **Niezwykłe zdjęcia!**

„WAWÓZ ŚMIERCI”

Wielki sensacyjny dramat w 6-iu aktach.

(1195-b-d)

W rolach głównych:

Lya de Putti i Luciano Albertini.

Orkiestra symfoniczna pod kierunkiem p. **M. Lewaka.**

Drobne ogłoszenia

Kupno i sprzedaż:

Al! Al! Al! Kupuję meble, dywany, futra, garderobę, maszyny do szycia piacę najlepiej. Łaznik, 6-go Sierpnia (Benedykta) 28.
4257-12

Al! Al! Kupuję meble, dywany, futra, maszyny do szycia. Wajnrajch, Benedykta 19.
4268-22

AIAIA! Białe biurko szafka, łóżko, toaletę, gondolkę, słupy taborety, żardinierkę bardzo ładne sprzedam tanio. Piotrkowska 261 — 4 front.
4386-1

AA! Meble sypialne, stołowe szafy, łóżka, stoły, krzesła, otomany, kozetki, krzesła wiedeńskie oraz inne sprzedaje Przejazd dzieci Piotrkowska 108.
6262-0

Al! Al! Meble: stołowe, łóżka z materacami okazynie, stoły, garderobę do przedpokoju sprzedam tanio. Wodna 19 stolarnia. Przyjmuje obstarunki.
4407-2

Sklepy rozmaite, domy, plac do sprzedania Piotrkowska 197 „Pośrednik”
4550-1

Magieli tanio sprzedam na wynos. Wiadomość Pomorska 53 (magle)
4595-1

Dom za 100 milionów sprzedam natychmiast z powodu wyjazdu Piotrkowska 197 „Pośrednik”
4351-1

Plac 40x80 w Nowych Chojnach z powodu wyjazdu natychmiast do sprzedania. Cena 10 milionów. Wiadomość: Biuro Taszyckiego Piotrkowska 90.
4395-1

Sprzedam łóżka dębowe z materacami, otomanę, stół krzesła, kredens kuchenny, rower i leżankę Piotrkowska 134 — 9 II piętro.
4404-1

Z powodu wyjazdu sprzedam sklep galanterijno-spożywczy tanio z dwoma mieszkaniami i kuchnią Niska 1 Antoniak
4397-2

Otomanę, szafę, łóżka, stół, krzesła, łóżko żelazne, etażerkę, leżankę sprzedam Przejazd 24 m. 1.
4398-1

Sprzedam psa (dwurocznego) rasy wyżeł, maści brązowej z białym nakrapiany Przejazd 81 Kielbasiński.
4410-2

Duża szafa sklepowa do sprzedania nadająca się do magazynu szewskiego, 12 szafiad 6 szyb. Młynarska 55-1
4411-2

Sprzedam gospodarzkę za Rzgówem lub zamienię na domek w Łodzi 11 morgi czarnej, 2 lasu z budynkami Cementarna 6 Kwiciarnia.
4415-1

Jest do sprzedania rolwaga na pojedynek. Anny Nr. 2 na placu u furmanów.
4402-2

Plac do sprzedania 50x19 za 8 milionów przy ul. Drewnowskiej. Wiadomość: Fabryczna Nr. 18 m. 14.
4405-2

Do sprzedania dwa łóżka z materacami. Wiadomość Tarogowa 25 Talke.
4416-2

Do sprzedania rasowa krowa, daje dziennie 16 litrów mleka. Łódź, Leszno 58.
4415-3

Kupię domek z ogródkiem lub kawałkiem ziemi na krańcach m. Łodzi. Laskawe oferty do adm. Rozwoju okazicielowi półmarkówki Nr. 2.
4419-2

Sprzedam sklep nadający się na wszystko, bez mieszkania Nawrot 54 H. Zajde.
4418-2

Sprzedam parę łóżek z materacami, kozetkę, małą szafę bielizniarkę, umywalnię, stół, 6 krzesel, biurko dziecięce. Piotrkowska 132 m. 9.
4448-2

Wóz lekki sprzedam Zakątna 43 m. 14.
4454-2

Okazyjnie sprzedam armaturę kotłową oraz nity. Obejrzeć można u p. Pióciennika Rzgowska 46 skład węgla.
4446-2

Maszynę do szycia Bergiera sprzedam. Wiadomość Wiadok IV III-cie piętro Jachnik.
4447-3

Dom 3 piętrowy z oficyną przy ul. Juljasza do sprzedania natychmiast. Wiadomość ul. Piotrkowska 199 Kalinowski.
-2

Sklep spożywczy do sprzedania. Wiadomość Napiórkowskiego 88, sklep.
4445-3

Sprzedam dom w Langówku i ogród owocowy oparkaniowy siatką drucianą. Cena 120.000.000. Wiadomość ul. Pańska № 101 P. Pahl.
4442-5

Do sprzedania domek murewany. W adamość pl. Spacerowa 57 Place Stoki.
4455-2

Sprzedam otomanę przedwojenną, krytą imitacją skóry szafę i lustro. Krucza 4 m. 18
4455-2

Sprzedam 2 motory 16-120 koni fabryki Perkun, dynamo maszynę, walki transmisyjne i łożyska. Wiadomość i obejrzeć elektrownia w Taszynie.
4457-3

Sprzedam otomanę, sześć krzesel Kilińskiego 77-2.
4454-1

Rower do sprzedania oraz parę łóżek dębowych. Wiadomość Senatorska 15 m. 65.
4451-1

Rower angielski z wolnym kołem do sprzedania. Ogrodowa 20 pralnia.
-1

Różne:

Rządca rolnik kawaler z 8-letnią praktyką poszukuje posady od zaraz pod ogólny kierunek lub dyspozycję. Oferty pod „Rolnik” do Rozwoju.
4330-2

Kto by przyjął pannę do nauki kł. retuszerstwa? Laskawe zgłoszenia do Rozwoju pod „Retuszerka”
4405-1

Potrzebny uczeń cukierniczy z roczną praktyką do cukierni. Dzielna 10, W. Michalski.
4453-2

Poszukuję suteryny, dobrze za płacę. Oferty do „Rozwoju” pod „Suteryna”.
4456-2

Zaginiony wyżeł czarny, podpalany z białą pierśią. Odprowadzić Napiórkowskiego 58 Pawłowski.
4396-1

Potrzebuję dwóch chłopców do mleczenia Rydza zaraz 6-go Sierpnia № 1.
4399-1

Zamienię 2 pokoje z kuchnią w Zduńskiej Woli na takiż w Łodzi. Wiadomość Dzielna 12 m. 13.
4403-1

Przybłąkał się pies szpic, plecy czarne, można odebrać za zwrot kosztów Zróżniana Nr. 11 m. 8.
4589-1

Cena ogłoszeń przed tekstem i w tekście 1300 mk., za tekstem 1000 mk. zw. oznajm. 500 mk., wśród drobnych 1000 mk. nekrologi 800 mk., komunikaty 1000 mk. za wiersz milimetry lub jego miejsce 100 proc. wozel. Stronka przedtekstem dla ogłoszeń podzielona na 8 łamy, za tekstem 5 łamów. Artykuły bez oznajm. nie przyjmujemy. Ogłoszenia zamieszane 50 proc. drożej. Zagrano za 10 proc. Za terminowe wychodzenie ogłoszeń administracja nie odpowiada. Każda nowa podwyżka. Każde ogłoszenie kosztuje 1000 mk. (1000) za wiersz w Zgł. z u. p. Lucha w fabrykach u p. Zatorskiego ul. Zamkowa. Tabelkowe fantazyjne 50 proc. drożej.